

**SOMERSET MOEMNING “INSONIY EHTIROSLAR ZALVORI”
ROMANIDA TIL VA USLUB POETIKASI**

Sherkulov Sardor Komilovich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

Fakultetlararo xorijiy tillar kafedrasi mudiri, PhD

Annotatsiya

Ushbu maqolada Somerset Moemning “Insoniy ehtirosalar zalvori” romanida til va uslub poetikasining asosiy jihatlari tahlil etiladi. Roman tili orqali ifodalangan psixologik holatlar, ichki monologlar, badiiy tasvir vositalari, emotsional leksika va sintaktik soddalik kabi elementlar asarning estetik ifoda kuchini belgilaydi. Muallifning ruhiy kechinmalarni til orqali ifodalashdagi mahorati romanning badiiy qiymatini oshiradi.

Kalit soʻzlar: badiiy til, uslub poetikasi, ichki monolog, psixologik realizm, badiiy tasvir, sintaksis, emotsional leksika.

Аннотация

В данной статье рассматриваются особенности языковой и стилевой поэтики романа Сомерсета Моэма «Бремя человеческих страстей». Анализируются использование художественно-выразительных средств, эмоциональной лексики, внутреннего монолога и синтаксической простоты, которые усиливают эстетическую выразительность произведения. Особое внимание уделяется роли языка в передаче психологических переживаний главного героя.

Ключевые слова: художественный язык, поэтика стиля, внутренний монолог, психологический реализм, художественные образы, синтаксис, эмоциональная лексика.

Annotation

This article examines the linguistic and stylistic poetics of Somerset Maugham's novel *Of Human Bondage*. It analyzes the use of artistic expression, emotional vocabulary, inner monologue, and syntactic simplicity that contribute to the novel's aesthetic power. Special focus is given to the role of language in conveying the protagonist's psychological experiences, demonstrating the depth of Maugham's narrative technique.

Keywords: literary language, stylistic poetics, inner monologue, psychological realism, artistic imagery, syntax, emotional vocabulary.

Somerset Moemning "*Insoniy ehtiroslar zalvori*" asari faqat syujet va obrazlar tizimi bilan emas, balki o'ziga xos badiiy tili va ifoda uslubi bilan ham ajralib turadi. Roman muallifining ruhiy holatlarni, ichki kechinmalarni, shaxsiy iztiroblarni tasvirlashdagi tili — o'zbek tilidagi tarjima versiyasida ham o'z kuchini yo'qotmagan. Ushbu maqolada aynan roman tili va uslub poetikasi tahlil qilinadi. Moemning badiiy uslubi realizmga yaqin, ammo ruhiy holatlar, ziddiyatlar tasvirida psixologik tahlil bilan boyitilgan. Uning uslubi quyidagi asosiy xususiyatlarga ega:

- **Sodda va ravon til** — keraksiz bezaklarsiz, lekin chuqur mazmunli ifodalar.
- **Psixologik aniqlik** — har bir obrazning ichki kechinmalari tildagi nozik usullar bilan beriladi.
- **Ichki monologlarga urg'u** — qahramon tafakkuri orqali voqealar ruhiy ko'zguda aks etadi.

Roman leksik jihatdan boy va ma'nodor. Quyidagilar ajralib turadi:

Muallif ehtiros, iztirob, sevgi, g'azab, umidsizlik singari holatlarni ifodalashda emotsional leksikaga tayanadi. Filipning ruhiy kechinmalarini berishda ishlatilgan so'zlar semantik jihatdan to'yingan.

Bir fikrni turli sinonimik vositalar bilan ifodalash Moemning uslubida muhim rol o'ynaydi. Bu roman tilini estetik jihatdan boyitadi.

Roman tili murakkab sintaktik tuzilmalarga boy emas. U ko'proq oddiy gap tuzilmalariga asoslanadi, bu esa o'quvchiga qahramon ichki holatini bevosita tushunishga imkon beradi.

Qisqa gaplar orqali iztirob, ruhiy tanglik, kuchli ichki hissiyotlar ifodalanadi.

Masalan: “Unga qaradi. Jim edi. So‘zsiz. Ammo yuragi achirdi.”

Muallif ayrim so‘z yoki iboralarni takrorlash orqali obraz hissiyotlarini kuchaytiradi. Filipning ichki dunyosini ochib berishda ko‘plab metafora va taqqoslashlar ishlatilgan:

“Uning muhabbati zanjirga o‘xshardi — og‘ir, sinmas va azobli.”

Muallif jamiyatdagi ikkiyuzlamachilik, axloqiy qarama-qarshiliklarga kinoya orqali munosabat bildiradi.

Roman tilining muhim qatlamlaridan biri — **dialoglar** va **ichki monologlar**dir.

Mildred, Norah, Hayvard kabi qahramonlar bilan bo‘lgan muloqotlar orqali Filipning xarakteri bosqichma-bosqich ochiladi.

Filipning o‘z-o‘ziga bergan savollar, kechinmalari asarning dramatik kuchini oshiradi:

“Nega men uni sevaman? Nega undan ketolmayman? Axir u menga zarar keltiryapti-ku!”

Moem o‘z qahramonining ruhiy holatini tasvirlashda til imkoniyatlaridan keng foydalanadi:

- **Emotsional fe‘llar:** azob chekmoq, chidolmaslik, sog‘inmoq, istamoq.
- **Modal so‘zlar:** ehtimol, balki, afsuski — ichki ikkilanishni berish uchun.
- **Noan‘anaviy iboralar:** tilda yangilik yaratish orqali o‘quvchiga kuchli ta’sir ko‘rsatadi.

Xulosa

“Insoniy ehtiroslar zalvori” romanida Somerset Moem o‘ziga xos til va uslub poetikasini yaratgan. Roman tili sodda bo‘lishiga qaramay, mazmuniy chuqurlikka ega. U orqali insoniy ruhiyat, kechinma va iztiroblar ifodaviy kuch bilan beriladi. Uslubiy vositalar, badiiy tasvirlar, sintaktik soddalik va emotsional so‘z tanlovi asarning poetik ifodasini ta’minlaydi. Moemning bu asari ingliz psixologik adabiyotining yorqin namunasi sifatida til poetikasida alohida o‘rin egallaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Komilovich, S. S., & Abdumannonovna, A. D. (2025, May). MAUGHAM IJODIDA INSONIY FOJIA MANZARASI. In International Conference on Multidisciplinary Sciences and Educational Practices (pp. 152-159).

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd June, 2025

2. Komilovich, S. S., & Abdumannonovna, A. D. (2025, May). UILYAM SOMERSET MOEM IJODIDA “NOTANISH ODAM PARIJDA” ASARINING O ‘RNI. In International Conference on Multidisciplinary Sciences and Educational Practices (pp. 129-135).
3. SHERQULOV, S. TRAGEDY IN WILLIAM FAULKNER’S “THE SOUND AND THE FURY”. O ‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2022,[1/3 ISSN 2181-7324.
4. Komilovich, S. S. (2025, April). TOMAS HARDINING “G ‘ALATI OLOMONDAN UZOQDA” ROMANINING POETIK XUSUSIYATLARI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 54-63).
5. Komilovich, S. S. (2025, April). TOMAS HARDINING “G ‘ALATI OLOMONDAN UZOQDA” ROMANIDAGI OBRAZLAR TIZIMI VA ULARNING BADIY YUKLAMASI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 64-72).
6. Komilovich, S. S., & Abdumannonovna, A. D. (2025, May). JON STEYNBEKNING REALIZM USULI:" SICHQONLAR VA ODAMLAR" ROMANI MISOLIDA. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 120-127).
7. Komilovich, S. S., & Abdumannonovna, A. D. (2025, May). JON STEYNBEKNING" SICHQONLAR VA ODAMLAR" ROMANI: ORZULAR VA HAQIQAT. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 113-119).
8. Komilovich, S. S., & Abdumannonovna, A. D. (2025, May). JON STEYNBEKNING" SICHQONLAR VA ODAMLAR" ROMANINING POETIK XUSUSIYATLARI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 105-112).
9. Komilovich, S. S., & Abdumannonovna, A. D. (2025, May). JON STEYNBEKNING" SICHQONLAR VA ODAMLAR" ROMANI: IJTIMOIIY VA IQTISODIY TENGSIZLIK. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 98-104).

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd June, 2025

10. Komilovich, S. S., & Abdumannonovna, A. D. (2025, May). ROMAN POETIKASI: UILYAM SOMERSET MOEMNING "NOTANISH ODAM PARIJDA" ASARI MISOLIDA. In International Conference on Multidisciplinary Sciences and Educational Practices (pp. 136-142).
11. Komilovich, S. S., & Abdumannonovna, A. D. (2025, May). " NOTANISH ODAM PARIJDA" ASARIDA SYUJET VA KOMPOZITSIYA. In International Conference on Multidisciplinary Sciences and Educational Practices (pp. 143-151).
12. Jabborovich, X. J., & Sherkulovich, M. K. (2020). Lexicographic study of ethnonymy semantics. Test Engineering and Management, 83(5-6), 737-742.
13. Бобокалонов, Р. Р., Курбанов, П. А., Маркаев, К. Ш., & Хаитов, Ч. (2016). ДОСТИЖЕНИЯ УЗБЕКСКИХ УЧЕНЫХ В ОБЛАСТИ ЛИНГВИСТИКИ ТЕКСТА НА ОСНОВЕ НАУЧНЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ В МИРОВОЙ ЛИНГВИСТИКЕ. International scientific journal, 30.
14. Markayev, K. (2005). Totemistik Tasavvurler Bilen Bağlık Etnonimler. Özbek Tili ve Edebiyatı, 94-97.
15. Sherqulovich, M. K. (2025, April). YOSH VERTERNING IZTIROBLARI" ROMANINING YEVROPA MADANIYATIGA TA'SIRI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 49-53).
16. Маркаев, К. Ш. (2023). ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИЕ ЕДИНИЦЫ СОВРЕМЕННОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ. IMRAS, 6(8), 240-244.
17. Markayev, K., Maxmudov, N., & Xamrayev, D. (2003). Sprichwörter. Maqollar T.
18. Sherqulovich, M. K. (2025, April). "YOSH VERTERNING IZTIROBLARI" ASARINING NEMIS ADABIYOTIDAGI O 'RNI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 43-48).
19. Abdumannonovna, A. D. (2025, May). "YO 'QOTILGAN AVLOD" KONSEPSIYASI VA UNING ADABIYOTSHUNOSLIKDAGI O 'RNI. In Scientific Conference on Multidisciplinary Studies (pp. 115-123).
20. Abdumannonovna, A. D. (2025, May). GYOTE VA SHARQ ADABIYOTI: MADANIYATLARARO MULOQOT TIMSOLI. In Scientific Conference on Multidisciplinary Studies (pp. 96-105).

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd June, 2025

21. Abdumannonovna, A. D. (2025, May). ERIX MARIYA REMARK ASARLARIDA YO 'QOTILGAN AVLOD TASVIRI. In Scientific Conference on Multidisciplinary Studies (pp. 106-114).
22. Abdumannonovna, A. D. (2022). German as the language of science: problems and perspectives.
23. Baxtiyorovna, M. T., & Abdumannonova, A. D. (2022). Use and application of interactive methods in teaching German.
24. Mamashoev, U. U. (2023). EXPRESSION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN LANGUAGE AND CULTURE IN PHRASEOLOGY WITH THE HEART COMPONENT. In Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования (pp. 76-80).
25. Xidirova, N. B. qizi Nomozova, FA (2024). RAQAMLI MATERIALLAR VA INTERAKTIV PLATFORMALAR YORDAMIDA TABIIY FANLARNI O 'QITISH. GOLDEN BRAIN, 2(20), 162-166.
26. Xidirova, N. B. qizi Oromova, SS, & Otajonova, KR (2024). MULTIMEDIALI TEXNOLOGIYALAR VA ULARNING PSIXOLOGIYADA QO 'LLANILISHI. GOLDEN BRAIN, 2(20), 157-161.
27. Xidirova, N. B. qizi Muqimova, GZ (2024). EXCELDA DIAGRAMMALAR BILAN ISHLASH. GOLDEN BRAIN, 2(20), 167-171.
28. Botirovich, X. S. Murodullo o 'g, JOT, & Iskandar o 'g 'li, SB (2024). PYTHON DASTURLASH TILINING KELIB CHIQISHI. Modern education and development, 11(3), 120-126.
29. Raxmonov, X., & Sunatov, J. R. (2022). O 'ZBEK TILI KOMPYUTER LINGVISTIKASI YO 'NALISHIDA OLIB BORILGAN ILMIY TADQIQOTLAR. COMPUTER LINGUISTICS: PROBLEMS, SOLUTIONS, PROSPECTS, 1(1).
30. Зикриллаева, Ф., Дустмуродова, М., Нормаматова, Н., Сайдуллоева, М., & Абдирахимова, М. (2025). Globalizatsiyalashgan zamonaviy tilshunoslik paradigmalari. Инновации в современной лингвистике и преподавании языков, 1(1), 298-300.